

บทวิเคราะห์

“ว่าด้วยชาติไทย อพยพลงมาทางใต้ รวม 7 ครั้ง”

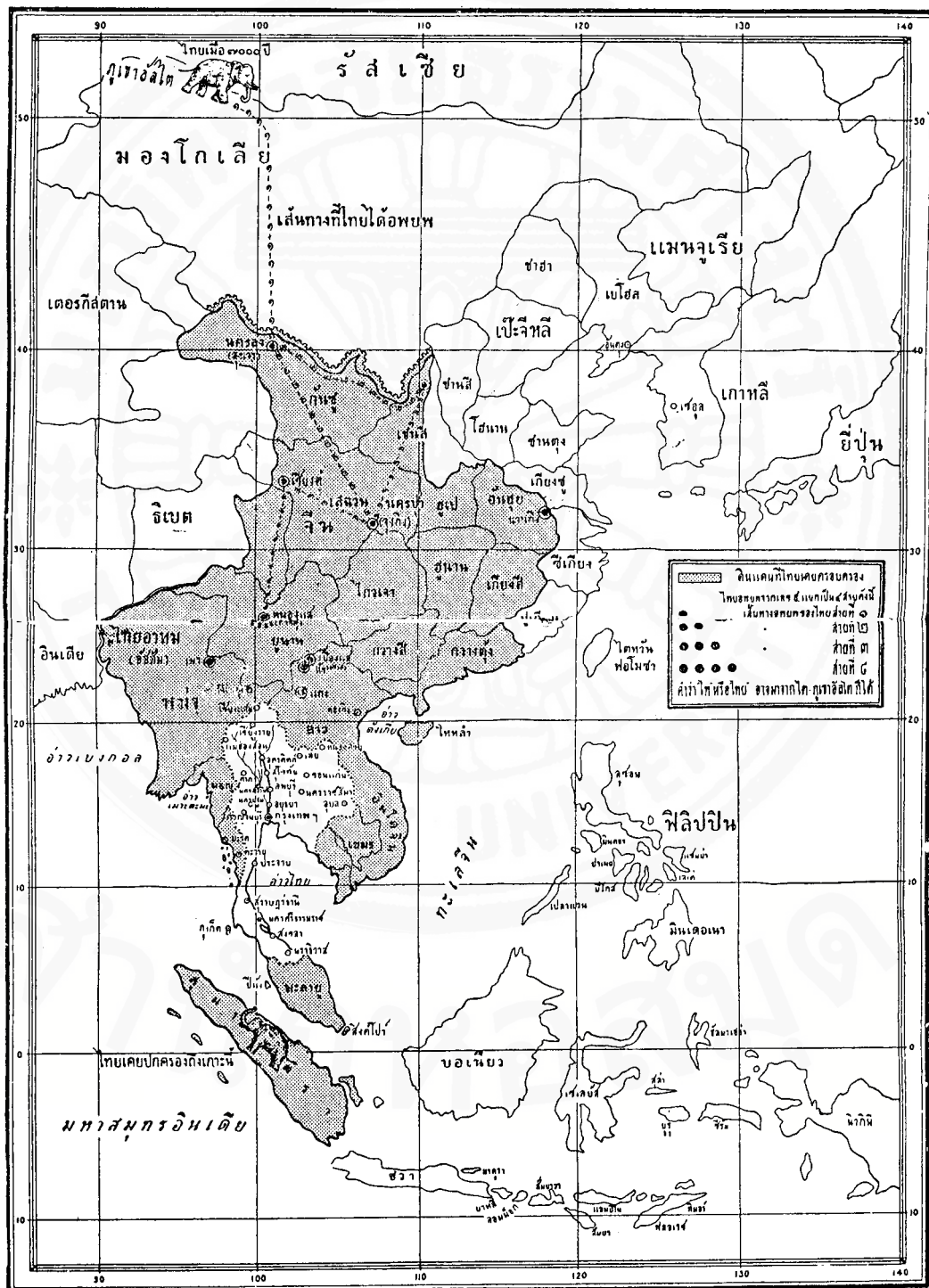
โดย เฉินหลี่ฟาน

สถาบันวิจัยเอเชียอาคเนย์ มณฑลยูนนาน

ตุลาคม ค.ศ. 1988

แผนที่เดิมของไทยตั้งแต่เมื่อ ๗๐๐ ปีแล้วถึงปัจจุบัน

ประจำพงศาวดารชาติไทย ของพระบริหารเทพธานี ๒ เล่มฉบับมีภาพประวัติศาสตร์ประกอบมากมาย

ในแผนที่ประวัติศาสตร์ไทยฉบับหนึ่ง ได้เขียนรูปช้างตัวหนึ่ง ออกเดินทางจากแถบภูเขาทางภาคเหนือของจีนกึ่ง เข้ากำแพงยักซ์ ผ่านดินแดนอันกว้างใหญ่ทางภาคเหนือและภาคใต้ของจีน, ผ่านดินแดนพม่า, ไทย, มาเลเซีย, สิงคโปร์ แล้วข้ามทะเลลงไปถึงสุมาตรา เกาะใหญ่ที่สุดของอินโดนีเซีย ช้างตัวนี้อุปมาเป็นชนชาติไทยที่มีทิวเขาอัลไตเป็นถิ่นกำเนิด ดินแดนกันซู่, ส่านซี, โฮหนาน, ฮูเป่, ฮุนาน, อันฮุย, เกียงสี, กวางตุ้ง, กวางสี, เซฉวน, ไก่เจา, และยูนนาน รวมสิบกว่ามณฑลที่ช้างตัวนี้ผ่านไป ล้วนถูกกำหนดว่าเป็นดินแดนที่ชนชาติไทยได้เคยครอบครองมาก่อน. แผนที่ฉบับนี้ มีคำอธิบายประกอบบ่งบอกว่า หนองแส (ตาลีฟู) คือจุดเริ่มต้นซึ่งชาติไทยได้แยกเป็น 4 สายอพยพออกจากอาณาจักรจีนสู่แหลมอินโดจีน

ในร้อยปีเศษมานี้ ทศนคติว่าด้วยชาติไทยได้ถูกชาติอันกดขี่บีบคั้น จนต้องอพยพลงมาจากใต้ครั้งแล้วครั้งเล่า นั้น ได้รับการบรรยายและการวิเคราะห์ไว้หลาย ๆ ส่วน ทั้งที่แต่งโดยชาวตะวันตกและโดยคนไทย หนังสือและบทความประเภทนี้, แม้จะไม่มากมาย กายกองจนจรดเพดาน แต่ก็เปรียบเทียบได้ว่า เหมือนดอกเห็ดในฤดูฝน งานที่ถือว่าเป็นตัวแทนนั้นได้แก่ หนังสือเล่มที่ให้อ่านว่า “ชาติไทย - พื้ภัยของคนจีน” แต่งโดยวิลเลียม คลิฟตัน ดอตต² ในหนังสือเล่มนี้ ดอตตได้กล่าวถึงเรื่อง “ชาติไทยอพยพลงมาจากใต้รวม 7 ครั้ง” ซึ่งมีความสับสนพอสมควร รวบรวมว่า ในโบราณกาล ชาติไทยมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในแถบแม่น้ำเหลืองและแม่น้ำแยงซีเกียง ต่อมาได้ถูกชาติอันเบียดเบียนขับไล่ จำต้องอพยพลงมาจากใต้หลายครั้งหลายครา ททยอยแยกย้ายกันเข้ามาอยู่ทางส่วนเหนือของแหลมอินโดจีน หนังสือเล่มนี้ได้รับการเผยแพร่อย่างกว้างขวางในประเทศไทย และได้รับการยกย่องว่า เป็นตำราแบบฉบับสำหรับศึกษาเรื่องชาติไทย อยู่ระยะหนึ่ง

การอพยพลงมาทางใต้รวม 7 ครั้งของชาติไทย
ที่ ดอดด์ อ้างมานั้น มีดังนี้:

ครั้งที่ 1 **เวลา**: “คาดว่า” อยู่ในช่วงศตวรรษ
ที่ 6 ก่อนคริสต์ศักราช **สถานที่**: จากภาคกลางของ
จีนอพยพลงมาสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของพม่า
สาเหตุ: ดอดด์ ว่างานเขียนที่มีคุณค่าทั้งของจีน พม่า
และไทย “ล้วนมิได้บ่งบอกไว้” ส่วนตัว ดอดด์เองเห็น
ว่า สืบเนื่องมาจาก “ชาติอ้ายลาว มีเรื่องพิพาทบาด
หมางกันเป็นเวลาช้านาน กับชาติฮั่น ที่มีความเข้มแข็ง
มากขึ้นทุกที”

ครั้งที่ 2 **เวลา**: ก่อนคริสต์ศักราช 338 ปี
สถานที่: จากเสฉวนอพยพลงมาอยู่ทางยูนนาน
สาเหตุ: รัฐฉินได้ “บุกรุกดินแดนของชาติอ้ายลาวซึ่งตั้ง
อยู่ทางภาคเหนือของเสฉวน” และ “ได้พิชิตเผ่าอ้ายลาว
ซึ่งชาวพื้นเมืองเรียกกันว่า ปา (หมายถึงรัฐปา)” ดอดด์
สันนิษฐานว่า อันคำว่า ปา(巴) กับคำว่า ป้ายหยี
(擺夷) นั้น อ่านออกเสียงใกล้เคียงกัน ฉะนั้น
คนปา ก็คือ ชาติไทย เมื่อรัฐฉินปราบรัฐปาลงไปได้
แล้ว ย่อมมีผลทำให้ชาติไทย ต้องอพยพลงมาทางใต้

ครั้งที่ 3 **เวลา**: ปี ค.ศ. 78 **สถานที่**: จากแม่น้ำ
ฮั่นและแม่น้ำแยงซีเกียง อพยพเข้าไปอยู่ในย่านรัฐฉาน
ของพม่า **สาเหตุ**: เล่ยหลาว กษัตริย์รัฐอ้ายลาว “ต้อง
ประสบความพ่ายแพ้อย่างย่อยยับในการทำสงคราม
ครั้งใหญ่ครั้งหนึ่ง (กับชาติฮั่น)”

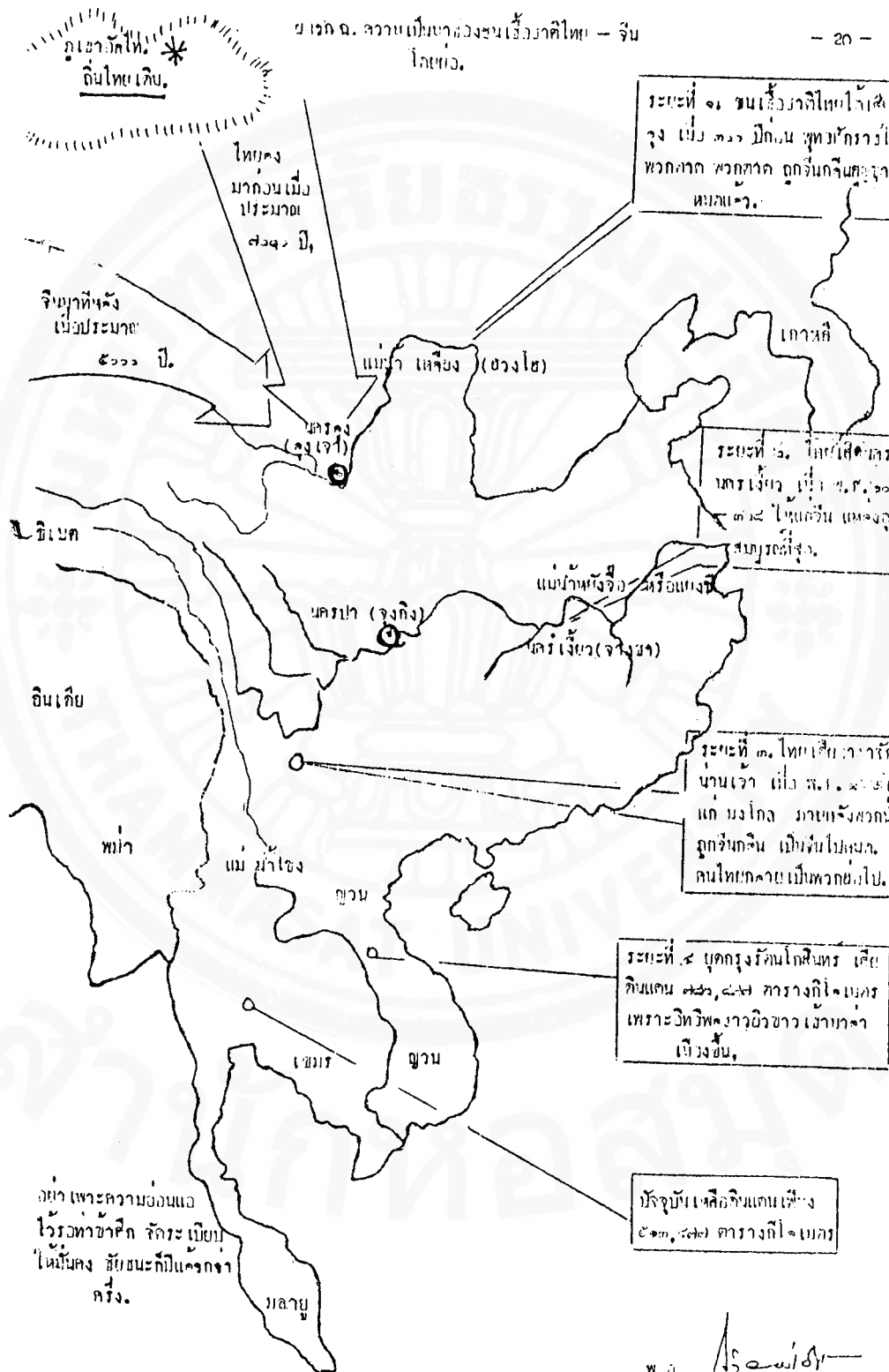
ครั้งที่ 4 **เวลา**: หลังปี ค.ศ. 345 **สถานที่**:
จากท้องที่ จี๋หลง ของจีน “อพยพลงมาทางทิศใต้”
แผ่กระจายออกไปตั้งภูมิลำเนาในภาคใต้ของจีนโดยทั่ว
แล้วค่อยๆ ขยับเข้าไปในอินโดจีน **สาเหตุ**: ในขณะที่
ชนชาติฮั่นทำอะไรกับอ้ายลาวที่อยู่ทางฮั่นและเกียงสี
ไม่ได้จึงได้หันไป “พิชิต เหลียว โนแถบจี๋หลง ซึ่งตั้ง
อยู่ตรงสุดแดนทิศตะวันตก” และ เหลียว ที่ว่า
นี้ก็มักจะเป็นชาติไทย

ครั้งที่ 5 **เวลา**: คริสต์ศักราชศตวรรษที่ 10
สถานที่: จากฮั่นฮุย และ เกียงสีอพยพเข้าไปใน
ยูนนาน, ไกวเจา และ กวางสี แล้วค่อยอพยพลงมาทาง
ใต้ จนถึงแหลมอินโดจีน **สาเหตุ**: เมื่อคริสต์ศักราช
ศตวรรษที่ 8 และที่ 9 ชาติฮั่นได้กระทำการปราบ
ปรามครั้งใหญ่ต่อชาติอ้ายลาวที่ฮั่นฮุย และ เกียงสี
จนฝ่ายหลังได้ถูกขับไล่ให้หนีไปจากภูมิลำเนาเดิมใน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีน

ครั้งที่ 6 **เวลา**: หลังปี ค.ศ. 1053 **สถานที่**:
จากลุ่มแม่น้ำซีเกียงที่แยกมาจากแม่น้ำจูเจียง อพยพลง
ไปทางภาคเหนือของเวียดนาม และภาคตะวันออกเฉียง
ประเทศไทย **สาเหตุ**: ผ่านการยุทธ์ครั้งใหญ่ ๆ หลาย
ครั้งต่อเนื่องกัน เมืองกว๋างโจวได้ถูกข้าศึกล้อมไว้เป็น
เวลานาน ชาติไทยต้องประสบกับความพ่ายแพ้ จึงได้
“เริ่มต้นการอพยพครั้งใหญ่อีกครั้งหนึ่ง” ต่อแต่นี้เป็น
ต้นมา ชาติอ้ายลาวก็ได้รับนามเรียกขานใหม่ว่า ไทย
ซึ่งมีความหมายว่า ไท”

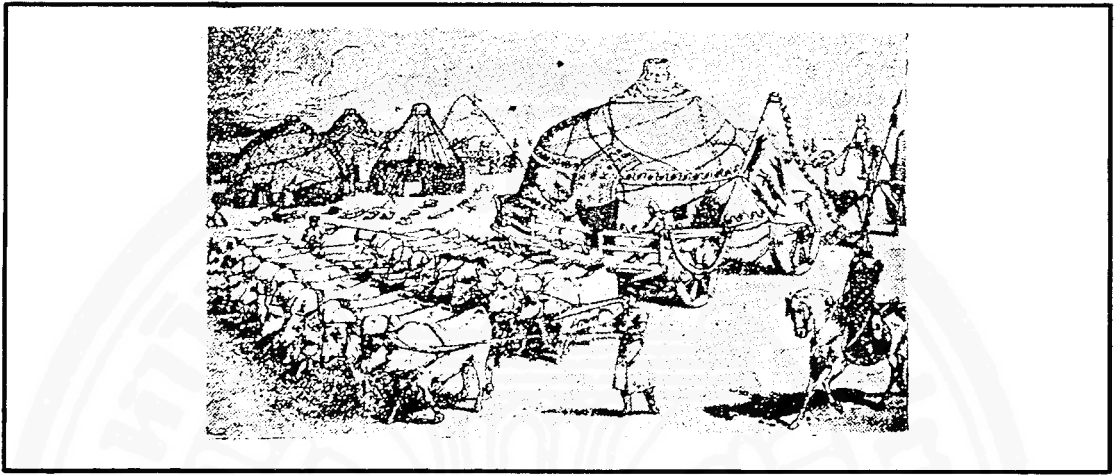
ครั้งที่ 7 **เวลา**: “ปี ค.ศ. 1234 ภายหลังราช
อาณาจักรน่านเจ้า ที่มีประวัติความเป็นมาช้านาน
แห่งตาลีฟู ต้องเสียเมืองไปแล้ว” **สถานที่**: จากยูนนาน
อพยพเข้ามาอยู่ในแหลมอินโดจีน **สาเหตุ**: น่านเจ้า
ต้อง “เสียให้แก่คนมองโกลที่อยู่ใต้การนำของ กุบไล
ข่าน” และ “การผันแปรครั้งใหญ่ครั้งนี้ เป็นสัญลักษณ์
ที่บ่งบอกว่าการครอบครองผืนแผ่นดินจีนโดยชาติอ้าย
ลาวที่มีอิทธิพลโดยนัยได้สิ้นสุดลงแล้ว”³

สิ่งที่เรียกว่าการอพยพลงมาทางใต้รวม 7 ครั้งนี้
ดอดด์ ได้ระบุทั้ง เวลา, สถานที่ และสาเหตุของการ
อพยพครบถ้วนกระบวนการ ยิ่งกับว่า ในระยะ 2000 ปี
เศษมานี้ ชาติไทยได้ถูกบังคับให้พราวจากท้องที่ต่าง ๆ
ในประเทศจีน ทอยอพยพลงมาทางใต้ แล้วเข้า
มาอยู่ทางส่วนเหนือของแหลมอินโดจีนจริง ๆ แต่ที่ว่า
การอพยพลงมาทางใต้รวม 7 ครั้งนั้น ดอดด์มิได้ว่าด้วย

โรเนียวแสดงเส้นทางอพยพของชาวไทยจากเทือกเขาฮั้วไต ตามความเชื่อเดิม

พ.อ. *Asawit*
พ.อ. ประวิทย์ งาม
๓๖๖ ปีก่อน (๓๖๖ ปีก่อน)

เรื่องของชาติไทยแต่อย่างใด หากเป็นเรื่องอพยพลงใต้ของชนกลุ่มน้อยอ้ายลาว ดอดด์ เห็นว่า อ้ายลาว ก็คือชาติไทย ฉะนั้น การอพยพลงใต้ของอ้ายลาว ก็คือการอพยพลงมาจากใต้ของชาติไทย ปัญหาจึงอยู่ที่ว่า ชนกลุ่มน้อยอ้ายลาวก็คือชาติไทย และได้เคยอพยพลงมาจากใต้รวม 7 ครั้ง ดังที่ ดอดด์ ได้อ้างไว้กระนั้นหรือ?

เรื่องนี้ ข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์จะให้คำตอบเอง

ประเด็นแรกคือ ปัญหาเกี่ยวกับชาติพันธุ์ของชนกลุ่มน้อยอ้ายลาว ในระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา บรรดานักวิชาการทั้งที่เป็นชาวจีนและชาวต่างประเทศต่างมีความเห็นที่ไม่เหมือนกัน โดยถือเหตุผลคนละอย่างสรุปแล้ว ที่สำคัญมีความเห็นต่างกันอยู่ 3 อย่างดังนี้ :

อย่างแรกเห็นว่า อ้ายลาว สังกัดในชาติพันธุ์ตี้ และ เชียง (底羌)

คุณ สีเจียฮั่น กล่าวว่า “ชาติอ้ายลาว และ ชาติคูนหมิง ล้วนสังกัดในชาติพันธุ์ เชียง”⁴

คุณ หม่าเย่า เห็นว่า อ้ายลาว “เป็นชาติหนึ่งใน ‘บรรดาชาติคูนหมิง’ และก็เป็นชาติที่สังกัดในระบบชาติพันธุ์ ตี้ และ เชียง ในโบราณกาล” เนื่องจากหัวหน้าของชาตินี้มีชื่อว่า อ้ายลาว จึงเป็นที่เรียกขานกันว่า ชาติอ้ายลาว”⁵

คุณ ทวงฮ่วยคุน กล่าวว่า “ชนกลุ่มน้อยอ้ายลาว มีต้นกำเนิดอย่างเดียวกันกับ ตี้ และ เชียง, และก็เป็นสายหนึ่งของ ‘ชนชาติคูนหมิง’ ซึ่งเป็นบรรพบุรุษของชนชาติต่าง ๆ ที่พูดภาษาหยี่ ในทุกวันนี้” และว่า “ชนชาติคูนหมิง” เป็นกลุ่มชาติที่สังกัดชาติพันธุ์ ตี้ และ เชียง ซึ่งมีส่วนประกอบกว้างมาก อ้ายลาวเป็นสายหนึ่งของกลุ่มชาติที่กล่าวนี้ กล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นชนชาติคูนหมิง สายหนึ่ง ที่เรียกตัวเองว่า อ้ายลาว และก็เป็นส่วนที่มีความเจริญค่อนข้างมากในบรรดาชนชาติคูนหมิงทั้งหลาย”⁶

อย่างที่สอง เห็นว่า อ้ายลาวเป็นชาติหนึ่งที่สังกัดชาติพันธุ์ ผู่ คุณ ฟางกว๋อหยี่ กล่าวว่า “อ้ายลาวสังกัดในชาติพันธุ์ ผู่ (𐤮𐤫) ซึ่งต่อมามีชื่อว่า ผู่หม่าน (𐤮𐤫𐤮) ซึ่ง ก็คือชมรมในโบราณกาลของชนชาติ ปู้หล่าง, ปู้หลง และ ปู้หราว (ชนชาติว้า) ในปัจจุบัน”⁷ ภาษาปู้หล่าง ภาษาเปิงหลง, และภาษาว้า เป็นภาษาที่สังกัดสาขาภาษาว้า เปิงหลง ในตระกูลภาษามอญ-เขมร

อย่างที่สาม เห็นว่า อ้ายลาว เป็น ฉาน - ไทย ดอดด์ เห็นว่า อ้ายลาวเป็นชาติไทย คุณ เฉินซี้จิง ก็เห็นว่า อ้ายลาวเป็น “ชาติฉาน - ไทย” ท่านกล่าวว่า “พิจารณาจากแง่ของภูมิประเทศกันแล้ว ในจำนวน

อาณาจักรโบราณทั้งหลายที่ปกครองโดยชาติฉาน-ไทยแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อาณาจักรอ้ายลาวส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในอาณาเขตประเทศจีน ซึ่งก็คืออยู่ในอาณาเขตนานทุกวันนี้แน่นอน”(๘)

ที่น่าแปลกใจคือ จะเป็น ดอตต์ หรือ เงินซีจึงก็ตามล้วนมิได้ให้หลักฐานว่า อ้ายลาว ก็คือ ชาติไทย นั้นด้วยเหตุผลใด ในเมื่อไม่สามารถพิสูจน์ว่า อ้ายลาว ก็คือ ชาติไทย ถ้ากระนั้นการอพยพลงมาทางใต้รวม 7 ครั้งที่ว่านั้น ก็เป็นเพียงการอพยพของชนชาติอ้ายลาว, จะอ้างว่าเป็นการอพยพของชาติไทยย่อมไม่ได้ ปัญหาเกี่ยวกับชาติพันธุ์ของชนกลุ่มน้อยอ้ายลาวนี้ เห็นท่าจะยังแก้กันไม่ตก ในระยะเวลาอันสั้น ๑

ประเด็นต่อมา ปัญหาเกี่ยวกับภูมิภานาของชนกลุ่มน้อยอ้ายลาวนั้น ได้มีบันทึกปรากฏในเอกสารทางประวัติศาสตร์ เป็นที่ชัดเจนแล้ว

ในหนังสือเล่มที่มีชื่อว่า **ทว่หยางกว๋อจื่อ. หน่านจงจื่อ (華陽國志. 南中志)** = จดหมายเหตุอาณาจักร ปา-สู. บรรพพจน์ใต้ เรียบเรียงโดย ฉว่งฉี (常璩) คนในสมัยราชวงศ์จิ้น เมื่อกล่าวถึงแขวงหย่งซาง มีความว่า “ในรัชกาลจักรพรรดิเฉียวหวู่ ได้ตัดเส้นทางข้ามภูเขานาน, แม่น้ำล้านช้าง และ ฉีชี แล้วตั้งอำเภอซีถาง และอำเภอบูเหวยขึ้นที่นั่น เนื่องจากได้อพยพลูกหลานของ หลี่เจี๋ย (呂嘉) อัครมหาเสนาบดีรัฐหนานเย่ (南越) ไปอยู่ด้วย จึงตั้งชื่อท้องที่แห่งนั้นว่า อำเภอ “บูเหวย” เพื่อประกาศความเลวร้ายของบรรพบุรุษแห่งตระกูลนี้*

* หมายถึงหลี่บูเหวย (呂不韋)? B.C. - 235B.C. พ่อค้าใหญ่รัฐฉิน พบจื่อฉู่ (子楚) ราชบุตรรัฐฉินถูกกักเป็นตัวประกันที่รัฐเจ้า เห็นว่าเป็นโอกาสได้ตัว จึงหาทางช่วยให้พ้นภาวะดังกล่าวเป็นผลสำเร็จ ต่อมาจื่อฉู่ขึ้นครองราชย์เป็นจวงเซียงหวัง ได้ทรงแต่งตั้ง หลี่บูเหวยให้เป็นอัครมหาเสนาบดี เมื่อจิ้นซื้อของสิบราชสมบัติต่อจากจวงเซียงหวัง ก็ได้ทรงยกย่องหลี่บูเหวย

มีผู้เดินทางผ่านย่านนี้ได้ขับเพลงสรรเสริญว่า “กษัตริย์ราชวงศ์ฮั่นทรงแผ่พระเมตตากว้างไกล เผยแพร่อารยธรรมไปถึงเผ่ากระด้างกระเดื่อง ข้ามภูเขานานและแม่น้ำหลานจิน (蘭津) การข้ามแม่น้ำหลานซาง (蘭滄) นั้น เพื่อชาติอื่น การข้ามแม่น้ำหลานซาง (ซึ่งก็คือ ล้านช้าง 蘭滄江 ในปัจจุบัน) ในครั้งกระนั้น เพื่อเข้าครองดินแดนอ้ายลาว, และอ้ายลาวก็ได้เสื่อมอำนาจลงแต่บัดนั้น”

อำเภอ ซีถาง ก็คือท้องที่จากส่วนตะวันตกของอำเภอหยุนหลงจรดส่วนเหนือของอำเภอเป่าซันในทุกวันนี้ อำเภอบูเหวย ก็คือท้องที่อำเภอซือเตี้ยนในปัจจุบัน ดินแดนสองแห่งนี้ล้วนอยู่ทางฟากตะวันตกของแม่น้ำล้านช้าง ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ข้อนี้บ่งบอกว่า ในรัชสมัยของจักรพรรดิหวู่ตี้แห่งราชวงศ์ฮั่นตะวันตกก็ได้แผ่อำนาจข้ามแม่น้ำล้านช้าง “เพื่อเข้าครองดินแดนอ้ายลาว” ทั้งได้ตั้งอำเภอซีถาง และอำเภอบูเหวยขึ้นบนถิ่นที่ตั้งภูมิภานาของชนชาติอ้ายลาว เร่งรัดให้ “อ้ายลาวเสื่อมอำนาจลง” แล้ว

ผานเย่ (爰越) คนในสมัยราชวงศ์ทางใต้ (南朝) ได้เขียนไว้ใน **ไฮ่ฮั่นชู่ ซิหนาน หยี่จ้วน (後漢書. 西南夷傳)** = พงศาวดารฮั่นยุคหลัง บรรพชนกลุ่มน้อยภาคตะวันตกเฉียงใต้ มีความว่า “หย่งผิงตี้กราชปีที่ 12 (ตรงกับปี ค.ศ. 69) หลิวเม่า (柳貌) กษัตริย์อ้ายลาวทรงแต่งตั้งราชบุตรเป็นพระราชบุตรนำคนในเผ่าเข้ามาสวามิ

เป็นเสมือนพระบิดา และดำรงตำแหน่งสำเร็จราชการแทนพระองค์ ต่อมาเนื่องจากมีส่วนพัวพันในคดีเล่าฮ่าย (廖壽) มุขบริวารของหลี่บูเหวย เป็นกบฏ จึงถูกปลดออกจากราชการ และถูกเนรเทศไปอยู่ที่เสฉวนพร้อมครอบครัว หลี่บูเหวยได้กระทำอัธยาศัยไมตรีกรรม ถึงแก่ความตายระหว่างเดินทาง - ผู้แปล
蘭津 (หลานจิน) 蘭滄 (หลานซาง) และ 蘭滄江 (ล้านช้าง) ต่างก็เป็นชื่อของแม่น้ำสายเดียวกัน - ผู้แปล

ภักดี” “จักรพรรดิเสียนจงได้เอาดินแดนของเผ่านี้มาตั้งเป็นอำเภอฮายหลาวและอำเภอป้อหนาน พร้อมกับแยกเอาดินแดนอีก 6 อำเภอที่เดิมขึ้นต่อสำนักผู้ว่าราชการส่วนตะวันตกของแขวงยี่โจวมารวมกันเข้า ตั้งเป็นแขวงหย่งซาง” อำเภอฮายหลาวที่ว่านี้ ตั้งอยู่ ณ ส่วนตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอเป่าซันปัจจุบัน⁹ ส่วนอำเภอป้อหนานนั้นก็คืออำเภอหย่งผิงในทุกวันนี้ ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ข้อนี้บ่งบอกว่า ในสมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันออก, หลิวเผ่ากษัตริย์ฮายลาวได้ (ให้ราชบุตร) “นำคนในเผ่าเข้ามาสวามิภักดิ์” จักรพรรดิจึงได้ “เอาดินแดนของเผ่านี้มาตั้งเป็นอำเภอฮายหลาวและอำเภอป้อหนาน” ดังนั้น อำเภอฮายหลาวและอำเภอป้อหนานก็เป็นถิ่นที่ตั้งภูมิลำเนาของชนชาติฮายลาวเช่นกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้นเห็นได้ว่า ซีเถา, ปู้เหวย, ฮายหลาว และ ป้อหนาน รวม 4 อำเภอในสมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันตก และในสมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันออก ซึ่งก็คืออำเภอหย่งผิง, ส่วนตะวันตกของอำเภอหยุนหลง, อำเภอเป่าซัน, อำเภอซือเตียน และอำเภอหลงหลิง¹⁰ ของแคว้นต้าหลี่กับเขตเป่าซันซึ่งอยู่ทางภาคตะวันตกของมณฑลยูนนานในทุกวันนี้ เป็นชุมชนที่เป็นหลักแหล่งของชนชาติฮายลาว ฟิงสึงเกดว่า ดินแดนส่วนนี้ถึงแม้จะตั้งอยู่ ณ 2 ผังแม่น้ำล้านช้าง, แต่ก็ติดต่อกันเป็นพืดในทางภูมิประเทศ สันนิษฐานได้ว่า แถบเป่าซันที่อยู่ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำล้านช้าง น่าจะเป็นจุดรวมศูนย์ที่สำคัญของชนกลุ่มน้อยฮายลาว

ในหนังสือเล่ม หัวหยางกว๋อจื้อ หนานจงจื้อ มีความว่า “อันแขวงหย่งซาง¹¹ นั้น, เป็นดินแดนอาณาจักรฮายหลาวในโบราณกาล” “มีอาณาเขตจากตะวันออกจรดตะวันตก 3000 ลี้ จากเหนือจรดใต้ 4600 ลี้” ถิ่นที่ตั้งภูมิลำเนาของชนชาติฮายลาวกว้างใหญ่ไพศาลถึงเพียงนี้, น่าจะเกินความจริงมากไปหน่อยแต่เป็นที่ยอมรับกันได้ว่า ชนชาตินี้มีดินแดนกว้างขวาง

คุณฟางกว๋อหยี่เห็นว่า “ดินแดนของชนเผ่านี้ใหญ่โตมาก ครอบคลุมถึงท้องที่ต่าง ๆ ของภาคตะวันตกเฉียงใต้ของยูนนานและดินแดนส่วนบนของลุ่มแม่น้ำอิรวดีของพม่า โดยประมาณ”¹² ส่วนคุณเฉินซ่งจิงกลับเห็นว่า “ในยามที่ฮายลาวเรืองอำนาจ อาณาเขตของรัฐนี้อาจครอบคลุมดินแดนจำนวนมากของมณฑลยูนนานและดินแดนส่วนใต้ของรัฐนี้ยังอาจแผ่เข้าไปถึงภาคเหนือของพม่าในปัจจุบัน แต่ก็พึงชี้ชัดลงไปว่า อาณาเขตส่วนสำคัญและอาณาเขตดั้งเดิมของฮายลาว น่าจะอยู่ภายในมณฑลยูนนานปัจจุบันของประเทศจีน”⁽¹³⁾

ข้อความ “อันแขวงหย่งซางนั้น เป็นดินแดนอาณาจักรฮายลาวในโบราณกาล” นี้บ่งบอกว่า ชนกลุ่มน้อยฮายลาวเป็นชาติที่มีจำนวนมากที่สุดของแขวงหย่งซาง แต่ทว่า ในท้องที่ดังกล่าวนี้มีชนมรเผ่าพันธุ์ต่าง ๆ มากมาย มีสภาพค่อนข้างสลับซับซ้อน ในหนังสือ หัวหยาง กว๋อจื้อ หนานจงจื้อ มีความว่า ในท้องที่นี้ “มีชนชาติ ชวนซง (穿胸) ตานเออ (僇耳) หมิ่น (瞋, 瞋) เยอ (越) และ จิวเหลียว (僇僚) หัวหน้าของแต่ละชาติล้วนเรียกขานกันว่า เจ้า” และอีกตอนหนึ่งก็ว่า “มีชนเผ่า หมิ่นผู่, จิวเหลียว, เฟี้ยว (僇) เย (越), หลัวผู่ (裸濮) และเซินตุ้ (身毒)”

หมิ่นฝู, เย่ฝู และ หลั่วฝู ล้วนเป็นชนชาติฝู ซึ่งก็คือบรรพบุรุษของชนชาติ บู้หล่าง, เปิงหลง และว่าในปัจจุบัน จิวเหลียวก็คือ บรรพบุรุษของชนชาติไต ในทุกวันนี้ เปี้ยว (个票) ก็คือ เปี้ยว (个票) ส่วนชนคู้ นั้นเป็นคนอินเดีย นับแต่โบราณกาลเป็นต้นมา แขวงหย่งซางเป็นชุมทางคมนาคมระหว่างจีนกับต่างประเทศ ฉะนั้น จึงมีชาวโพ้นทะเลของอาณาจักรเปี้ยว (ตั้งอยู่ ณ ภาคกลางของพม่า) และอาณาจักรเชินคู้มาตั้งภูมิลำเนาและทำมาค้าขายกันที่นั่น

อันแขวงหย่งซางนี้ “มีเนื้อดินดี เหมาะแก่การเพาะปลูกธัญญาหาร และปลูกหม่อนเลี้ยงไหม” มีผลิตภัณฑ์อุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งสนองของแปลก ๆ เช่น “ทองแดง, เหล็ก, ตะกั่ว, ดีบุก, ทองคำ, เงิน, ไช้หมักน้ำจืด, อำพัน, ผลึก, แก้ว, เบี้ย, และไช้หมัก (น้ำเค็ม)” อีกทั้งยังมี “นกยูง, มรกต, แรด, ช้าง, สิงอุรังอุตัง และ ไหมโซ่ว”^{14*}

ชนกลุ่มน้อยอ้ายลาวนี้ “นับแต่จิวหลงสวรรคต ลูกหลานได้สืบต่อ ๆ กันมา โดยแยกกันตั้งเป็นกษัตริย์ครองอาณาจักรน้อย ๆ มักอยู่กันเป็นหย่อม ๆ ตามหุบเขา”¹⁵ ในแขวงหย่งซางนี้แม้ชนเผ่าอ้ายลาวอยู่กันอย่างกระจัดกระจาย กว้างขวางมาก แต่แหล่งชุมชนที่อยู่กันหนาแน่นสุดก็คือส่วนตะวันตกของแคว้นต้าหลี่ และเป่าซันซึ่งอยู่ทางภาคตะวันตกของยูนนานโดยมีอำเภอเป่าซันในทุกวันนี้เป็นใจกลาง อยู่กันตามชายฝั่งทั้งปากตะวันออกและปากตะวันตกของแม่น้ำล้านช้าง

สิ่งที่เรียกกันว่า “การอพยพลงมาทางใต้รวม 7 ครั้งของชาติไทย” นั้น ดอดด์ อ้างว่านับแต่ศตวรรษที่ 6 ก่อนคริสต์ศักราชจนถึงคริสต์ศักราชศตวรรษที่

13 ชนกลุ่มน้อยอ้ายลาวได้ออกเดินทางจากกลุ่มแม่น้ำแยงซีเกียง, แม่น้ำอัน, ภาคตะวันตกเฉียงเหนือของเสฉวน, อันฮุย, เกียงสี, ฮุนาน, กวางตุ้ง, กวางสี และไกวเจาของจีน อพยพครั้งใหญ่รวม 7 ครั้งเป็นลำดับทยอยกันเข้าไปยังท้องที่รัฐฉานของพม่า และส่วนเหนือของแหลมอินโดจีน แต่ทว่า, ข้อความคำบรรยายเกี่ยวกับถิ่นที่ตั้งภูมิลำเนาของชนกลุ่มน้อยอ้ายลาว ที่ปรากฏในบทความฉบับนี้, ซึ่งก็คือ ข้อความคำบรรยายที่ได้พิสูจน์ให้เห็นว่า ชนกลุ่มน้อยอ้ายลาวกระจายกันอาศัยอยู่ในแขวงหย่งซาง ซึ่งมีอาณาเขตมิได้ล้าออกไปจากภาคตะวันตกและภาคใต้ของยูนนานกับภาคเหนือของพม่าโดยเด็ดขาดนั้น ได้ลบล้างทฤษฎีว่าด้วยการอพยพลงมาทางใต้รวม 7 ครั้งของชนกลุ่มน้อยอ้ายลาวไปแล้วโดยสิ้นเชิง และก็ย่อมมีผลลบล้างทฤษฎีว่าด้วยการอพยพลงมาทางใต้รวม 7 ครั้งของชาติไทยไปแล้วโดยสิ้นเชิงด้วย ในเมื่อชนชาติอ้ายลาวไม่เคยอาศัย และประกอบกิจกรรมที่ลุ่มแม่น้ำแยงซีเกียง และในมณฑลต่าง ๆ ทางภาคใต้ของจีนมาก่อน ไฉนจะมีเรื่องถูกชาติอันกดขี่บีบบังคับจนต้องพราดจากดินแดนส่วนนั้น อพยพลงมาทางใต้เล่า? แล้วเรื่องที่ว่าอ้ายลาว (ชาติไทย) อพยพลงมาทางใต้รวม 7 ครั้งนี้ จะเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นเองโดยปราศจากมูลความจริงดอกหรือ?

อนึ่ง ยุคสมัยที่ชนกลุ่มน้อยอ้ายลาวอุบัติขึ้นและดำรงอยู่ตามที่ ดอดด์ ได้อ้างมาเมื่อนำไปเทียบกับบันทึกที่ปรากฏในจดหมายเหตุทางประวัติศาสตร์แล้ว ก็จะได้เห็นว่ามีความแตกต่างห่างไกลกันมาก

ในหมายเหตุของ **โซ่วฮั่นชู, ชีหนานหยีจ้วน** ที่จัดทำโดยหลี่เสียน (李賢) ได้อ้างข้อความจาก **อายหลาวจ้วน (哀牢傳) = จดหมายเหตุอ้ายลาว**¹⁶ มีความว่า “ลูกหลานสืบต่อจากจิวหลงเป็นรุ่น ๆ นับชื่อบ่ได้ จนถึงรุ่นจิ้นเกา จึงทราบได้ จิ้นเกาถึงแก่กรรม บุตรชื่อ ชี สืบแทน ชีถึงแก่กรรม บุตรชื่อ

*¹⁴ 哀牢, ในโซ่วฮั่นชู, ชีหนานหยีจ้วน มีบันทึกไว้ว่า “เป็นสัตว์ 4 เท้า ตัวโตกว่าลา, หนวดคล้ายหมี่ แข็งแรงมาก กินเหล็ก และต้องสิ่งใด ล้วนแหลกลาน”

เจียนเพย สิบแทน เจียนเพยถึงแก่กรรม บุตรชื่ออาย-หลาว สิบแทน อายหลาวถึงแก่กรรม บุตรชื่อ ชังโอ้ว สิบแทน ชังโอ้วถึงแก่กรรม บุตรชื่อ หลัวเจิง สิบแทน หลัวเจิงถึงแก่กรรม บุตรชื่อ หลัวเมา สิบแทน หลัวเมา ถึงแก่กรรม บุตรชื่อ ฮู่ลี สิบแทน” การสืบราชวงศ์ของอ้ายลาว ตามที่มีบันทึกไว้ใน *อายหลาวจ้วน* นี้ ปรากฏว่า จากจินเกา ถึง ฮู่ลี รวม 8 ชั่วคน ฮู่ลี สวามิภักดิ์ต่อราชวงศ์ฮั่น เมื่อเจียนหวู่ ศักราชปีที่ 27 (ตรงกับ ปี ค.ศ. 51) แห่งราชวงศ์ฮั่นตะวันออก¹⁷ ถ้าวณูมาน โดยถือว่า ทุก ๆ 20 ปี เป็นหนึ่งรุ่นคน จินเกาก็น่าจะมีชีวิตอยู่ในช่วงต้นศตวรรษที่ 2 ก่อนคริสต์ศักราช ในเมื่อ “ลูกหลานสืบต่อจาก จิวหลง เป็นรุ่น ๆ นับชื่อไปได้” ถ้านับจากจิวหลงถึงจินเกาก็เป็น 8 รุ่นคน และอณูมานโดยถือว่าทุก ๆ 20 ปีเป็นหนึ่งรุ่นคนกันแล้ว จิวหลงก็น่าจะมีชีวิตอยู่ในช่วงปลายศตวรรษที่ 3 ก่อนคริสต์ศักราช แต่การอพยพลงมาจากใต้ครั้งที่ 1 ของชนกลุ่มน้อยอ้ายลาวที่ ดอดด๋ อ่างมานั้น ว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 6 ก่อนคริสต์ศักราช ซึ่งห่างกันถึง 2 - 3 ร้อยปี

ตามบันทึกในจดหมายเหตุประวัติศาสตร์¹⁸ ปรากฏว่า กาลเวลาที่ชนกลุ่มน้อยอ้ายลาวประกอบกิจกรรมอยู่นั้น ส่วนใหญ่อยู่ในสมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันตกและสมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันออก ต่อจากนั้น บันทึกเกี่ยวกับอ้ายลาวมีน้อยเต็มที่ ในสมัยราชวงศ์ถัง และสมัยราชวงศ์ซ่ง บนดินแดนอันยาวนานได้มีอาณาจักรน่านเจ้า และอาณาจักรต้าหลี่อุบัติขึ้นเป็นลำดับ โดยมีบรรพบุรุษของชนชาติหุย (奚) และชนชาติไป๋ (白) เป็นผู้สถาปนา เวลานั้นชนกลุ่มน้อยอ้ายลาวได้กลายเป็นค่านามในประวัติศาสตร์นามหนึ่งไปนานโขแล้ว แต่ดอดด๋ก็ยังอ้างว่า ในระยะที่กล่าวนี้, ชนกลุ่มน้อยอ้ายลาวยังได้มีการอพยพครั้งใหญ่ถึง 3 ครั้ง¹⁹ คำอ้างเช่นนี้ ก็เป็นเรื่องที่ปราศจากมูลความจริงมิใช่หรือ?

ทฤษฎีว่าด้วยชาติไทย (ชนกลุ่มน้อยอ้ายลาว) อพยพลงมาจากใต้รวม 7 ครั้งของดอดด๋ได้ถูกงานเขียนทางประวัติศาสตร์ของสมัยราชวงศ์เว่ย (魏), จิน (晉), และสมัยราชวงศ์ใต้เหนือ (南北朝) ลบล้างไปโดยสิ้นเชิงแล้ว จะว่าทฤษฎีของดอดด๋มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของต่างประเทศกระนั้นหรือ? ฟิงซีซัดลงไปได้เลยว่า อันประวัติศาสตร์เกี่ยวกับอ้ายลาวนั้นทั่วทั้งโลกนี้มีบันทึกไว้ในจดหมายเหตุประวัติศาสตร์ของจีนโดยจำเพาะเพียงประเทศเดียวเท่านั้น บันทึกเกี่ยวกับอ้ายลาวฉบับแรกได้แก่ “จดหมายเหตุ อาย-หลาว” ที่เรียบเรียงโดย หยางจง (楊冬) คนในสมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันออก น่าเสียดายที่หนังสือเล่มนี้ได้สูญไปนานแล้ว เหลือแต่ข้อความเกี่ยวกับการสืบราชวงศ์จิวหลง ที่มีความสำคัญเป็นอันมาก ซึ่งในหมายเหตุของ *ไฮวฮั่นซู* ซีหนานหยี่จ้วน ได้อ้างมาจากหนังสือเล่มดังกล่าว *หัวหยางกว่อจื่อ* ของ ฉางฉี คนในสมัยราชวงศ์จิ้น และ *ไฮวฮั่นซู* ของ ฝานแย้ คนในสมัยราชวงศ์ถัง

ได้ หนังสือสองเล่มนี้นับเป็นจดหมายเหตุโบราณที่มีความสำคัญ ที่ได้บันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับอ้ายลาวไว้ค่อนข้างมาก เท่าที่พบเห็นตราบนเท่าทุกวันนี้ นอกนั้น สือจี้จู้ (《水經注》= หมายเหตุธารสายน้ำ) ของลี่เต้าหยวน (酈道元), ฟงสุ่งยี่ (風俗通義 = ประมวลประเพณีทั่วไป) ของ ยิงเซ้า (應劭), ทงเตียน (通典 = ประมวลกฎหมายรัฐธรรมนูญทั่วไป) ของ ตู้ยว (杜佑), เหวินเซียนทงเซ้า (《文獻通考》= ประมวลและวิจัยระบบระเบียบที่ปรากฏในจดหมายเหตุประวัติศาสตร์) ของ หม่าตวนหลิน (馬端林) และ ไผ่ผิงยี่หลัน กับ ชินถั่งซู ก็มีบันทึกเกี่ยวกับอ้ายลาว แต่บันทึกทั้งหมดนี้รวมกันแล้วมีข้อความเกี่ยวกับชาวจีนไม่กี่พันคำ ทั้งยังมีความคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ ที่แตกต่างกันมีไม่มากนัก²⁰

ข้อความส่วนที่ว่าด้วยการอพยพลงมาทางใต้รวม 7 ครั้งในหนังสือเล่ม “ชาติไทย” นั้น ดอดด์ ได้กล่าวถึง สือจี้ งานเขียนทางประวัติศาสตร์ที่ลือชื่อในโบราณกาลรวม 2 ครั้ง คล้ายกับว่า หลักฐานที่เป็นข้อมูลทางประวัติศาสตร์ของ ดอดด์ ก็ได้มาจากหนังสือโบราณของจีนเช่นกัน แต่ที่น่าเสียใจอย่างยิ่งก็คือ สือจี้ ที่เรียบเรียงโดย ซีหม่าเซียน นั้น แม้จะเป็นหนังสือชุดที่มีขนาดใหญ่โตมากถึง 130 บรรพ ก็ไม่พบว่ามียุคเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยอ้ายลาวใด ๆ ทั้งสิ้น²¹

ดอดด์ พูดภาษาไทยได้ก็จริงอยู่ แต่ไม่รู้ภาษาจีน ในขณะที่บรรยายถึงการอพยพลงมาทางใต้รวม 7 ครั้งของชาติไทย นักสอนศาสนาชาวอเมริกันผู้นี้ได้เขียนถึง Terrien de Lacouperie รวม 4 แห่ง ข้อมูลทางประวัติศาสตร์จีนของ ดอดด์ น่าจะคัดลอกมาจาก “ถิ่นกำเนิดของชาติฉาน” และ “ภาษาในประเทศจีนก่อนหน้าคนจีน”²² ถึงแม้ Lacouperie มีตำแหน่งเป็นศาสตราจารย์สอนวิชาภาษาอินโดจีนในมหาวิทยาลัยลอนดอน แต่ก็รู้ภาษาจีนไม่มากมายอะไรนัก ยิ่งเป็นภาษาจีนโบราณด้วยแล้ว ก็ยิ่งอ่านไม่รู้เรื่อง มีนำเล้าจึงได้มีข้อผิดพลาดมากมายถึงเพียงนี้

บทความฉบับนี้ ได้วิเคราะห์ต้นสายปลายเหตุของทฤษฎีว่าด้วยการอพยพลงมาทางใต้รวม 7 ครั้งของชาติไทย ของ วิลเลียม คลิฟตัน ดอดด์ และปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวพันถึงเรื่องนี้. โดยผู้เขียนได้พยายามติดตามเสาะหาแหล่งที่มาของปัญหา ผลที่ออกมายืนยันว่า ทศนคติของดอดด์นี้ ปราศจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีน้ำหนักใด ๆ แต่กลับได้รับการเผยแพร่ในวงนักวิชาการอย่างกว้างขวางเป็นเวลานานนับหลายสิบปีไม่เสื่อมคลาย จะมีเป็นที่น่าสนใจเอาจริง ๆ สำหรับคนทั้งหลายดอกหรือ?

* 太平御覽 เป็นหนังสือชุดประเภทสารานุกรมเรียบเรียงโดย หลี่ผาง (李昉) และเพื่อนตามพระราชโองการของกษัตริย์ไท่จงแห่งราชวงศ์ซ่ง เริ่มลงมือเมื่อไท่ผิงชิ่งกว่อคักราชปีที่ 2 (ตรงกับปี ค.ศ. 977) ใช้เวลา 7 ปีจึงสำเร็จ แยกเป็น 55 แขนง จำนวน 1,000 เล่ม

** 新唐書 = พงศาวดารราชวงศ์ถังฉบับเรียบเรียงใหม่ โดย โอหยางซิ่ว (歐陽修) และ ช่งฉี (宋祁) คนในสมัยราชวงศ์ซ่ง

*** 史記 = บันทึกประวัติศาสตร์ เรียบเรียงโดย ซีอหม่าเซียน (司馬遷) 145 B.C. - ? B.C.) คนสมัยราชวงศ์ฮั่น

เชิงอรรถ

1. “แผนที่เดิมของไทยตั้งแต่ 7,000 ปีมาแล้วถึงปัจจุบัน พงศาวดารชาติไทย” ของพระบริหาร-เทพธานี ฉบับภาษาไทย ตีพิมพ์ปี ค.ศ. 1953, 1965, 1975.

2. William Clifton Dodd. *The Tai Race, Elder Brother of The Chinese*, (Iowa, 1923)

3. เกี่ยวกับการอพยพลงมาทางใต้รวม 7 ครั้งของชาติไทยนี้ หาอ่านได้จาก “ชาติไทย-พี่ชายของคนจีน” โดย W.C. DODD หน้า 9 - 18.

4. สีเจียรู่ย (徐嘉瑞) “ประวัติวัฒนธรรมโบราณกาลของต้าหฺตี ฉบับย่อ” หน้า 29.

5. หม่าเยา (馬日曜) “ต้นกำเนิดและการพัฒนาของชนกลุ่มน้อย 20 กว่าชาติของยูนนาน”. นิตยสาร หยุนหนานซอซุ่ยเคอเซ่ (雲南社會科學) = วิทยาศาสตร์สังคม ยูนนาน ฉบับที่ 1 ปี ค.ศ. 1981

6. หวงฮุยคุน (黃惠焜) “ชาติพันธุ์ของชนกลุ่มน้อยอ้ายลาวและความสัมพันธ์ระหว่างอ้ายลาวกับต้นกำเนิดของน่านเจ้า”, นิตยสาร ซื่อเสียงจ่านเซี่ยน (《思想戰線》 = แนวรบทางความคิด), กุมภาพันธ์, ปี ค.ศ. 1976, ฉบับที่ 6

หม่าเยาและหวงฮุยคุนทั้ง 2 ท่านเป็นศาสตราจารย์ของวิทยาลัยชนชาติยูนนาน

7. ฟางกว๋อหยี (方國瑜) ลำดับข้อมูลประวัติศาสตร์ชนชาติโตมณฑลยูนนานสมัยราชวงศ์หยวน หน้า 8 สำนักพิมพ์ประชาชนยูนนาน พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง สิงหาคม 1958

วันเวลาผ่านมา 30 ปี ฟางกว๋อหยี ก็ยืนยันยืนยันว่า อ้ายลาวเป็นชาติพันธุ์ ผู ท่านกล่าวว่า :

“ชนเผ่าอ้ายลาวน่าจะเป็นคน ผู ในโบราณกาล หนังสือเรื่อง วิจัยผู้อยู่เผ่า (百濮考) ของ ต่งหนาน (董難) คนในสมัยราชวงศ์เหม็งมีความว่า ‘อ้ายลาวก็คือ คนผู่แห่งแขวงหย่งซาง’, หนังสือเรื่อง บันทึกเรื่องเกิด ๆ จากการท่องเที่ยวยูนนาน (札牘滇游隨筆) ของ กุ้ยฟู่ (桂馥), คนในสมัยราชวงศ์เซ็ง - ผู้แปล) ได้อ้างความเห็นของ ต่งหนาน มีความว่า “ผู่ (濮) กับ ผู่ (蒲) ออกเสียงคล้ายกัน, จึงผันมาเป็น ผู่ (蒲) ซึ่งก็คือชนชาติ ผู่มาน (蒲曼族) ในปัจจุบัน สังกัดในชาติพันธุ์เดียวกันกับชนชาติเป็งหลงและชนชาติจ้า, คือผู้สืบเชื้อสายมาจากคนผู่ในโบราณกาลนั่นเอง ในหนังสือเล่ม ไชวฮั่นชู่ซีหนานหยีจ้วน (後漢書西南夷傳) = พงศาวดารอันยุคหลัง บรรพชนกลุ่มน้อยภาคตะวันตกเฉียงใต้ และ หัวหยางกว๋อจื้อ หนานจงจื้อ (華陽國志. 南中志) = จดหมายเหตุอาณาจักรปา-ลู่, บรรพจีนใต้) มีข้อความที่กล่าวถึง ชนบประเพณีของแขวงหย่งซาง ระหว่างชาติที่เรียกกันว่าอ้ายลาวกับชาติที่เรียกกันว่าคนผู่ นั้น มีเรื่องราวคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ (ผู้เขียนได้เสนอผลการวิจัยไว้ในบทความฉบับอื่นแล้ว) เห็นได้ว่า คนผู่แห่งแขวงหย่งซางนั้นก็คือชนเผ่าอ้ายลาวนั่นเอง” (ผลการวิจัยประวัติศาสตร์ - ภูมิศาสตร์ภาคตะวันตกเฉียงใต้จีน หน้า 22, สำนักพิมพ์จงหัว, ตีพิมพ์ครั้งที่หนึ่ง ตุลาคม ค.ศ. 1987) ฟางกว๋อหยีเป็นศาสตราจารย์มหาวิทยาลัยยูนนาน

8. เงินซึ้ง (陳序經) : ประวัติศาสตร์โบราณกาล ฉาน - ไทย หน้า 10

เงินซึ้ง เป็นศาสตราจารย์มหาวิทยาลัยจางชาน, นครกว่างโจว

9. ประมวลจดหมายเหตุยูนนาน (雲南通志) ฉบับว่านลี่ศักราชสมัยราชวงศ์หมิง และฉบับตัวกวางศักราชสมัยราชวงศ์ชิง ล้วนบันทึกว่า ชนชาติอ้ายลาวมีภูมิลำเนาอยู่ทางส่วนตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอเป่าซัน (保山縣)

10. หลงหลิง (龍陵) เดิมขึ้นต่ออำเภอเป่าซัน มาถึงสมัยราชวงศ์ชิงจึงได้แยกออกมาจากอำเภอเป่าซัน เรื่องท้องที่อันเป็นที่ตั้งภูมิลำเนาของชนกลุ่มน้อยอ้ายลาวนั้น โปรดอ่านบทความเรื่อง “ส่วนประกอบทางชาติพันธุ์ ในหมู่ชนกลุ่มน้อยภาคตะวันตกเฉียงใต้ สมัยราชวงศ์ฮั่นและสมัยราชวงศ์จิ้น, ภาคต้น” โดยหยิวจง (尤中) ชื่อเสียงจ่านเซี่ยน, ปี ค.ศ. 1979 ฉบับที่ 2

11. ตามบันทึกใน ซีไห่ฮั่นชู่ จันกว่อจื่อ (續後漢書 郡國志) = พงศาวดารราชวงศ์ฮั่น, ภาคต่อ, บรรณแขวงและรัฐ) มีความว่า แขวงหย่งซางที่ตั้งขึ้นเมื่อหย่งผิง ศักราชปีที่ 12 แห่งราชวงศ์ฮั่นตะวันออกนั้น มี 8 อำเภอ นอกจาก 6 อำเภอที่เดิมสังกัดสำนักผู้ว่าราชการส่วนตะวันตกแขวงยี่โจวอันได้แก่ ปู้เหว่ย, ซีถาง, ปี้ชู่, เย่หยี่, เสหลง และ หยุนหนานแล้ว อีก 2 อำเภอก็คือ อายหลาว และ ป้อหนานที่ตั้งขึ้นใหม่

ปี้ชู่ ก็คือ อำเภอหยุนหลง และอำเภอหลานผิงในปัจจุบัน ; เย่หยี่ก็คือ ตำบล, เอ่อหยวน, เจียนชวนและเอ่อซิงในปัจจุบัน ; เสหลงก็คือ เวยชาน, และ ย่างปี้ในปัจจุบัน หยุนหนาน ก็คือ เสียงหยุน และ หมี่ตู้ ในปัจจุบัน อำเภออายหลาว ควรจะเป็นท้องที่ใดในปัจจุบัน นักวิชาการหลายท่านมีความเห็นต่างกัน ฟางกว่อหยี่ เห็นว่าอำเภออายหลาวตั้งอยู่ ณ ถึงซง, หลงหลิง, แคว้นต๋อง และเขตหลินซาง ในปัจจุบัน (“แขวงและอำเภอของมณฑลยูนนานใน 2,000 ปีที่ผ่านมา” หน้า 23 ตีพิมพ์โดยมหาวิทยาลัยวิทยุกระจายเสียง-โทรทัศน์ ยูนนาน)

12. ฟางกว่อหยี่ : “ผลการวิจัยประวัติศาสตร์ - ภูมิศาสตร์ภาคตะวันตกเฉียงใต้ของจีน” หน้า 24.

13. “ประวัติศาสตร์โบราณกาล ฉาน - ไทย ฉบับร่าง” หน้า 10

ไห่ฮั่นชู่, ซีหนานหยี่จ้วน (後漢書 西南夷傳) = พงศาวดารฮั่นยุคหลัง บรรณชนกลุ่มน้อยภาคตะวันตกเฉียงใต้) มีความว่า “อันชนกลุ่มน้อยทั้งหลายในภาคตะวันตกเฉียงใต้มีภูมิลำเนาอยู่นอกอาณาเขตแขวงสู่ มีอาณาจักรหนึ่งชื่อว่า เย่หลาง ทิศตะวันออกของอาณาจักรนี้มีอาณาจักรเจียวจื่อ ทิศตะวันตกมีอาณาจักรเตียน ทิศเหนือมีอาณาจักรโง่ตู อาณาจักรเหล่านี้ต่างมีกษัตริย์ของตนเอง ราษฎรในอาณาจักรเย่หลางล้วนเกล้ามวยทรงกันหอย สวาทเลื้อยพันไปทางซ้าย อยู่กันเป็นหย่อม ๆ รู้จักทำนาคำนอกอาณาจักรนี้ยังมีเผ่า ซี (僰) และเผ่าคุนหมิง เป็นต้น ถิ่นที่อยู่อาศัยของเผ่าดังกล่าว ทิศตะวันตกจรดงซื่อ (ท้องที่เป่าซันในปัจจุบัน) ทิศตะวันออกเฉียงเหนือจรดเย่หยี่ (ท้องที่ต้าหลี่ในปัจจุบัน) กินเนื้อที่หลายพันลี้” เงินซึ้งได้อ้างข้อความข้างต้นนี้ไว้ใน ประวัติศาสตร์โบราณกาล ฉาน - ไทย ฉบับร่าง หน้า 16 แล้วให้ข้อยุติว่า “ตามทัศนะของเราเห็นว่า อาณาเขตทั้งหมดของอ้ายลาวทางทิศตะวันออก น่าจะไปไม่ถึงทะเลสาบเตียนฉือ ทิศเหนือไม่เกินเลยต้าหลี่ ทิศตะวันตกจรดชายแดนด้านตะวันตกของยูนนานในปัจจุบัน ส่วนทิศใต้อาจครอบคลุมดินแดนส่วนหนึ่งทางภาคเหนือของพม่า และดินแดนอีกส่วนหนึ่งทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือของลาวใน

ปัจจุบัน ทั้งนี้ จากตะวันออกจรดตะวันตกไม่น่าจะถึง 3,000 ลี้ และจากเหนือจรดใต้ก็น่าจะถึง 4,600 ลี้” แต่ก็พึงชี้ให้เห็นว่าอ้ายลาวเป็น “อาณาจักรใหญ่ที่สุดในหมู่ชนกลุ่มน้อยทั้งหลายที่อยู่ทางภาคตะวันตกเฉียงใต้”

14. **ໄໝ່ອັນຫຼຸ ຫີໜານຫຍິຈ້ວນ** (《後漢書 西南夷傳》= พงศาวดารราชวงศ์ฮั่น ยุคหลัง บรรพชนกลุ่มน้อยภาคตะวันตกเฉียงใต้)

15. **ຫ້ວຍາງກວ່ຈື້ວ ໜານຈງຈື້ວ** (《華陽國志 南中志》= จดหมายเหตุอาณาจักร ปา-ลู่, บรรพจีนใต้)

16. **ອາຍຫລາງຈ້ວນ** (哀牢傳 = จดหมายเหตุอ้ายลาว) เรียบเรียงโดย หยางจง (楊終) คนในสมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันออก หนังสือเล่มนี้ไม่มีเหลืออยู่อีกแล้ว

17. ฟางกว๋อหยิกกล่าวว่า “เมื่อเจี้ยนหวู่ศักราชปีที่ 27 (ตรงกับปี ค.ศ. 51) ฮู่ลี้ (庠栗) เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เสียนลี้ (賢栗) ได้ส่งทูตมายังนครล่อหยางเพื่อขอสวามิภักดิ์ หยางจงก็เป็นคนหนึ่งในจำนวนผู้ได้รับฟังเรื่องราวต่าง ๆ จากคำบอกเล่าของทูตอ้ายลาว บันทึกของท่านผู้นี้ จึงน่าจะเชื่อถือได้” (ผลการวิจัยประวัติศาสตร์ - ภูมิศาสตร์ภาคตะวันตกเฉียงใต้ของจีน, หน้า 21) บันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับเสียนลี้ขอสวามิภักดิ์ข้างต้นนี้หาอ่านได้ใน **ໄໝ່ອັນຫຼຸ ຫີໜານຫຍິຈ້ວນ**

18. **ຫ້ວຍາງກວ່ຈື້ວ ໜານຈງຈື້ວ ໄໝ່ອັນຫຼຸ ຫີໜານຫຍິຈ້ວນ** และ **ທ່ງເຕີຍນ** (通典 = ประมวลกฎหมายธรรมเนียมทั่วไป) เรียบเรียงโดย ตู๋ยั่ว (杜佑 คนในสมัยราชวงศ์ถัง)

19. หมายถึงการอพยพลงมาจากใต้ 3 ครั้งหลังสุด (คือครั้งที่ 5, 6, และ 7) พบที่ ดอตต์ อ่างมา ซึ่งล้วนอยู่ในสมัยราชวงศ์ถังและสมัยราชวงศ์ซ้อง

20. **ໄໝ່ອັນຫຼຸ ຫີໜານຫຍິຈ້ວນ** มีบันทึกเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยภาคตะวันตกเฉียงใต้เป็นจำนวนพันกว่าคำอักษรจีน ซึ่งเหมือนกันโดยพื้นฐานกับบันทึกที่เกี่ยวข้องกันใน **ຫ້ວຍາງກວ່ຈື້ວ, ໜານຈງຈື້ວ** บันทึกทั้ง 2 ตอนนี้เป็นข้อมูลประวัติศาสตร์สำคัญในการศึกษาวิจัยปัญหาอ้ายลาว

21. ขณะที่ ดอตต์ พูดถึงการอพยพครั้งใหญ่ครั้งที่ 3 ของชนชาติไทย ได้อ้างข้อความบางตอนใน **ສື່ຈີ້** ว่า “อ้ายลาว” ได้อุบัติขึ้นมาอีกครั้งหนึ่งเมื่อปี ค.ศ. 47 ล่องแพลงตามแม่น้ำฮั่นและแม่น้ำแยงซีเกียง, จูโจมเข้าตีดินแดนของชวติฮั่น” และว่า “ปี ค.ศ. 69 หลัวเม่าพระมหากษัตริย์อ้ายลาวกับหัวหน้าเผ่าอีก 77 ท่าน นำประชากรจำนวน 51,890 ครัวเรือน 553,711 คน เข้ามาสวามิภักดิ์ต่อจักรวรรดิ” “เนื่องจากคนเหล่านี้ได้ขยับขยายไปถึงดินแดนทั่วทั้งภาคตะวันตกของเสฉวนนานอักโข และยังได้ขยับขยายต่อไปสู่ทางทิศใต้แล้ว” กษัตริย์อ้ายลาวผู้มีพระนามว่า “เสยหลาวต้องประสบกับความปราชัยในการยุทธ์ครั้งใหญ่ครั้งหนึ่ง ยังผลให้ชนมรจำนวนมากต้องอพยพลงไปถึงดินแดนรัฐฉานทางภาคเหนือ (ของพม่า) ปัจจุบัน” ข้อความเหล่านี้ ไม่ปรากฏมีบันทึกใน **ສື່ຈີ້**

ใน **ໄໝ່ອັນຫຼຸ ຫີໜານຫຍິຈ້ວນ** (《後漢書 西南夷傳》 : พงศาวดารฮั่นยุคหลัง บรรพชนกลุ่มน้อยภาคตะวันตกเฉียงใต้) มีความว่า “เจี้ยนหวู่ศักราชปีที่ 23 (ตรงกับปี ค.ศ. 47) เสียนลี้ กษัตริย์ของชาตินี้ได้ส่งกำลังล่องแพตามแม่น้ำแยงซีเกียงและแม่น้ำฮั่นลงมาทางใต้ เข้าตีลู่เต้อ (鹿多) ชนกลุ่มน้อยที่อยู่ในการคุ้มครอง (ของฮั่น) ...หยงผิงศักราชปีที่ 12 (ปี ค.ศ. 69) หลัวเม่ากษัตริย์อ้ายลาวให้ราชบุตรนำ อาณาประชาราษฎร์เข้าสวามิภักดิ์ ในจำนวนนี้ที่เรียกกันว่าเจ้าเผ่านั้นมี 77 องค์ รวม 51,890 ครัวเรือน มีประ-

ชากร 553,711 คน อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ห่างล่อหยาง 7,000 ลี้ เสียนจงจักรพรรดิเอาดินแดนส่วนนี้ตั้งเป็นอำเภอฮายหลาวและอำเภอป้อหนานรวม 2 อำเภอ และแยกดินแดนอีก 6 อำเภอที่เดิมที่สังกัดสำนักผู้ว่าราชการส่วนตะวันตกของแขวงยี่โจว มารวมกันตั้งเป็นแขวงหย่งซาง” และว่า “เจี้ยนชู่ศักราชปีที่ 1 (ตรงกับปี ค.ศ. 76) เลี้ยหลาวกษัตริย์ฮ้ายลาวมีเหตุวิวาทอาฆาตกับข้าหลวง จึงสังหารเสียและตั้งตัวเป็นกบฏ ยกกำลังเข้าตีเมือง ซีถัง หวังสิน นายอำเภอหนีไปทางเย่หยี รั้วพลฮ้ายลาว 3,000 เศษเข้าตี ป้อหนาน เผาผลาญเรือนชาวบ้าน ชูจักรพรรดิเกณฑ์กำลังทั้งที่เป็นชนกลุ่มน้อยและเป็นฮั่น 9,000 นายจากท้องที่ เยชี ยี่โจว และ หย่งซาง ส่งไปทำการปราบปราม ฤดูใบไม้ผลิของปีถัดมา หลู่เจิงและพวกที่เป็นชนกลุ่มน้อยเผ่าคุณหมิงแห่งอำเภอเสหลง ได้รับอาสาผู้นำผู้คนในเผ่าร่วมกับกำลังพลจากแขวงต่าง ๆ เข้าตีกำลังของเลี้ยหลาวที่ป้อหนานจนแตกพ่าย และสังหารเลี้ยหลาวเสีย นำเศียรกลับไปทูลเกล้าที่นครล่อหยาง จักรพรรดิจึงทรงพระราชทานผ้า 10,000 พับแก่ หลู่เจิง และให้บรรดาศักดิ์ผ้อหลู่บั้งยี่ไหว (ชั้นพระยา – ผู้แปล)”

เมื่อนำเอาข้อความที่อ้างมาจาก **ໄຫວອັນชຸ (後漢書 = พงศาวดารฮั่นยุคหลัง)** ข้างต้นนี้ มาเทียบกับข้อความที่ ดอดด์ อ้างว่า ถอดมาจาก **ลือจี้** กันแล้ว จะพบว่ามีความขัดแย้งดังนี้ :

ประการแรก ดอดด์สับสนผิดไป โดยอ้างข้อความที่ปรากฏอยู่ใน **ໄຫວອັນชຸ** ว่าอยู่ใน **ลือจี้**

ประการที่ 2 ข้อความที่ว่า กษัตริย์ฮ้ายลาวที่มีพระนามว่า “เสียนลี่ส่งกำลังส่งแพตามแม่น้ำแยงซีเกียง และฮั่นเจียงลงไปทางใต้ เข้าตีลู่เต้อ ชนกลุ่มน้อยที่อยู่ในการคุ้มครอง (ของฮั่น)” นี้ ในหนังสือเล่ม **จี้เจ๋ (集解 = ขุมมุนหมายเหตุ)** อ้างคำอธิบายความของ เลินซินหัน (沈欽韓 ค.ศ. 1775 - 1831) ว่า อันคำ “แม่น้ำแยงซีเกียงและแม่น้ำฮั่น” นั้นผิด ควรเป็น “แม่น้ำล้านช้าง” “ลู่เต้อ” เป็นชนกลุ่มน้อย มิใช่ชาติฮั่น ดังนั้น การทำศึกครั้งนี้จึงมิใช่การ “จู่โจมเข้าตีดินแดนของชาติฮั่น” หากเป็น “เสียนลี่ส่งกำลัง” เข้าตี ลู่เต้อ ชนกลุ่มน้อยที่อยู่ในการคุ้มครอง (ของฮั่น)”

ประการที่ 3 ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่ ดอดด์ อ้างว่า คนฮ้ายลาว “ได้ขยับขยายไปถึงดินแดนทั่วทั้งภาคตะวันตกของเสฉวนนานอักโข และยังได้ขยับขยายต่อไปสู่ทางทิศใต้แล้ว” นั้นไม่ปรากฏมีบันทึกไว้ใน **ໄຫວອັນชຸ** และในหนังสือโบราณเล่มอื่น ๆ ของจีนแต่อย่างใด หากเป็นข้อความที่ ดอดด์ เขียนขึ้นมาเอง

ประการที่ 4 ชนกลุ่มน้อยเผ่าคุณหมิงแห่งอำเภอเสหลง “เข้าตีกำลังของเลี้ยหลาวที่ป้อหนานจนแตกพ่าย และสังหารเลี้ยหลาวเสีย” แต่มิได้เป็นเหตุให้ “ชมรม (ฮ้ายลาว) จำนวนมากต้องอพยพลงไปถึงดินแดนรัฐฉานทางภาคเหนือ (ของพม่า) ปัจจุบัน” เสหลงก็คือท้องที่เว่ยซันในปัจจุบัน ป้อหนานก็คือ ท้องที่หย่งผิงในทุกวันนี้ ยุทธภูมิดังนั้นตั้งอยู่ ณ ส่วนตะวันตกของแคว้นต้าหลี่ ผังตะวันออกของแม่น้ำล้านช้าง มิใช่อยู่ ณ แถบลุ่มแม่น้ำแยงซีเกียง และแม่น้ำฮั่น

22. Terrien de Lacouperie: “The Cradle of the Shan Race.” เป็น “อารยภพ” ในหนังสือเล่ม A.R.Colquhoun: *Amongst the Shans*, London, 1985.

Terrien de Lacouperie: *The Languages of China before the Chinese*, London, 1887.